

VLOGA KOŽE

- je zunanji ovoj telesa
- telo ločuje od okolja in ga varuje pred zunanjimi vplivi
- telo ščiti pred vdorom povzročiteljev bolezni (bakterije in glive)
- različna čutila v koži zaznavajo vročino in mraz ter dotike
- izmenjava snovi z okoljem
- za dodatno zaščito imajo živali na koži kožne tvorbe: dlaka, perje, oklep -> vloga pri uravnavanju telesne temperature

KOŽA

KOŽA VRETNČARJEV

RIBE:

- koža je pokrita z luskami

DVOŽIVKE:

- koža je tanka, nežna, sluzasta
- brez kožnih tvorb
- poleg sluzi izloča tudi strupe
- vedno mora biti vlažna

PLAZILCI, SESALCI in PTICE:

- koža ščiti pred izsušitvijo
- kožo prekrivajo odmrle celice (roževina)
- koža izloča roževinaste tvorbe:
 - * luske pri plazilcih
 - * perje pri pticah in luske pri pticah
 - * dlaka pri sesalcih, ki ščiti pred mrazom in vročino

KOŽA NEVRETNČARJEV

- je tanka
- pri nekaterih živalih (deževnik) je prevlečena z voskasto prevleko
- pri členonožcih je koža trd oklep, ki daje telesu zaščito in oporo, sodeluje pa tudi pri gibanju

OKLEP (ZUNANJE OGRODJE)

- oklep izloči na površino telesa koža
- ne raste in ni raztegljiv
- živali v obdobju rasti oklep večkrat zamenjajo (levitev)

VLOGA OGRODJA

- živali si v okolju poiščejo hrano in zavetje, da ujamejo plen
- omogoča, da zbežijo pred plenilcem ali se izognejo drugim
- živali poiščejo partnerje za spolno razmnoževanje
- daje telesu oporo in sodeluje pri gibanju
- ščiti mehke dele telesa pred poškodbami in ugrizi plenilcev

NAČINI PREMIKANJA (GIBANJA)

- hodijo,
- tečejo,
- skačejo,
- se plazijo,
- letijo,
- plavajo

Način gibanja je povezan z okoljem, v katerem žival živi in po katerem se giblje.

GIBALA

Gibala sestavljajo

OGRODJE in MIŠICE

VRSTA OGRODJA

ZUNANJE OGRODJE

- ščiti mehke dele v notranjosti telesa
- telo obdaja lupina ali nekakšen oklep
- v notranjosti telesa nimajo kosti ali drugih trdih delov
- primeri: školjke in polži ter členonožci (pajkovci, raki, stonoge in žuželke)
- snov, iz katere je narejen oklep, se imenuje hitin
- oklep je trd, tog, trpežen in lahek
- oklep sestavljen iz več kosov, ki so med sabo gibljivo povezani

NOTRANJE OGRODJE

- iz kosti in hrustanca
- je v notranjosti telesa
- prekrito z mišicami in kožo, zato takšno ogrodje imenujemo notranje ogrodje
- vsebuje tudi kosti (okostje)

VODNO OGRODJE (HIDROSTATSKO)

- ne vsebuje trdih delov
- daje oporo živalskemu telesu in omogoča gibanje
- podobno z vodo napolnjenemu balončku
- primeri: deževnik, pijavke, morske vetrnice, meduze in še mnoge druge živali

V tabelo zapiši ogrodje, ki ga imajo naštete živali.

morska vetrnica	vodno ogrodje	človek	notranje ogrodje
rakovica	zunanje ogrodje	paramecij	vodno ogrodje
vrtni polž	zunanje ogrodje	pijavka	vodno ogrodje
slepec	notranje ogrodje	metulj	notranje ogrodje
morski ježki	zunanje ogrodje	meduza	vodno ogrodje
spužva	zunanje ogrodje	sipa	notranje ogrodje
deževnik	vodno ogrodje	ligenj	notranje ogrodje
mačka	notranje ogrodje	leščur	zunanje ogrodje